

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

LVM pitää tavoitetta tärkeänä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision osalta. Sivistystä, demokratiaa ja tieteen vapautta vaalimalla tuetaan myös tietopohjaan perustuvaa, avointa ja vastuullista päätöksentekoa, missä huomioidaan kansalaisten osallistumismahdollisuudet.

Korkeakouluilla ovat keskeinen rooli siinä, mihin suuntaan yhteiskunta kehittyy. Ne tuottavat osaamista, tietoa ja tutkimusta, innovaatioita sekä tukevat demokraattista, sivistynyttä yhteiskuntaa. Näiden lisäksi esim. tutkimuslaitoksilla on merkittävä rooli tavoitteen saavuttamisessa, mikä tulisi huomioida tavoitteen tarkentamisessa.

Gloaalien muutosvoimien ja Suomen taloustilanteen vuoksi vaatimustaso politiikkavalmistelulle kasvaa yhä voimakkaammin. Tämän vuoksi myös paine tuottaa tutkimukseen ja tietopohjaan pohjautuvaa valmistelua päätöksenteon tueksi on aiempaa suurempi.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen merkitys luottamuksen vahvistamisessa on tärkeää.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

LVM pitää tärkeänä tunnistettuja toimenpiteitä ja nostaa esiin seuraavan toimenpiteen osalta (alla), että tutkimuslaitokset, kuten LVM:n hallinnonalainen Ilmatieteen laitos, ovat keskeinen osa yhteiskunnan kriittistä tietoinfrastruktuuria, mikä tulisi näkyä toimenpiteen muotoilussa.

”Vahvistetaan korkeakoulujen tuottaman sivistyksen, osaamisen ja toimijuuden sekä tieteellisen ja taiteellisen tutkimuksen merkitystä kansallisessa varautumisessa sekä resilienssin ja demokratian vahvistamisessa. Korkeakoulut varmistavat toimintojensa mahdollisimman häiriöttömän jatkumisen ja kriittisen osaamisen tuottamisen kaikissa olosuhteissa varautuen myös digitaalisen toimintaympäristön riskeihin.”

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

LVM:n pitää tärkeänä, että korkeakoulupaikkoja lisätään sekä kohdennetaan koulutustarjontaa osaamisen ja koulutuksen ennakointitietoa hyödyntäen luovuutta, kestäväää kasvua ja yhteiskunnan uudistumista tukeville aloille ottaen huomioon koulutusohjelmien vetovoimaisuus erityisesti nuorille.

Toimenpidesuosituksissa on perusteltua, että tarkastelu ulottuu korkeakoulusektorin ulkopuolelle koskemaan myös tutkimuslaitoksia.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

LVM:n pitää erittäin tärkeänä ko. tavoitetta ”Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa” Tieteellinen tutkimus on yksi kivijalka, jolle koulutus, yhteiskunnan ja elinkeinoelämän innovaatiot ja kestävä talous rakennetaan.

Vision saavuttaminen edellyttää kaikkien TKI-toimijoiden panosta, minkä takia tarkastelua tulisi laajentaa korkeakoulukenttää laajemmaksi sekä vision tarkentamisessa että toimenpidesuosituksista.

Esimerkiksi tutkimuslaitosten, kuten LVM:n viraston Ilmatieteen laitoksen, tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus on huomiota vaativa asia.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

LVM pitää tärkeänä esitettyjä toimenpiteitä. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin koko TKI-kenttää, mikä tulisi näkyä toimenpidesuosituksissa. Koko TKI-kentän tasapainoinen kehittäminen ja yhteistyö tunnistettiin parlamentaarisessa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan (TKI) seurantar ryhmän työssä Suomen talouskasvun ja yhteiskunnan uudistumisen keskeiseksi tekijäksi. Siksi T&K-rahoituslain mukaisia toimenpiteitä tulisi esittää kohdistettavaksi koko TKI-kenttään.

Muotoiluehdotus tähän toimenpiteeseen. ”Jatketaan valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituslain mukaisia toimia kohti vuotta 2040 vahvistaen TKI-toimijoiden/TKI-kentän pitkäjänteisen ja uutta luovan tutkimustoiminnan merkitystä ja vaikuttavuutta”

Kansalliset havaintoinfrastruktuurit, kuten esimerkiksi Ilmatieteen laitoksen ylläpitämät sääasemat, tutkat, kasvihuonekaasujen ja ilmanlaadun mittausasemat ja meriasemat, ovat korvaamattomia muun muassa ilmastonmuutostutkimukselle ja yhteiskunnan sopeutumiselle. Kirjauksissa on tunnistettava myös tämäntyyppinen infrastruktuuri.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Visiolauseetta on tarpeen tarkentaa, mihin yhteistyöhön siinä viitataan. Tärkeää on koko TKI-kentän ja eri TKI-toimijoiden välinen yhteistyö.

Myös tarkentavaa tekstiä voisi muokata niin, tutkimuslaitosten rooli näkyisi osana tutkimuksen ja koulutuksen kehittämistä ja osana yhteistyötä yritysten ja työelämän kanssa.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Visiossa ja sen toimenpiteissä tulee huomioida parlamentaarisesti sovittu periaate koko TKI-kentän tasapainoisesta kehittämisestä valtion TKI-rahoituksella. Suomen kasvun näkökulmasta tiedepolitiikkaa ja tutkimuksen toimintaedellytyksiä tulee kehittää kokonaisuutena.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteiden tulisi kattaa laajemmin TKI-kenttä ja erityisesti myös tutkimuslaitokset.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuosituksen kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Visiotyö pitäisi käydä kokonaisuudessaan läpi pohtien, miten korkeakoulujen lisäksi koko muu TKI-kenttä, kuten tutkimuslaitokset, edistävät vision saavuttamista. Tärkeää on tunnistaa ja kirkastaa TKI-toimijoiden yhteistyön merkitys, kuten tutkimuslaitosyhteistyön merkitystä korkeakouluille ja Suomen menestykselle. Lisäksi olisi tärkeää tuoda muiden TKI-toimijoiden merkittävän rooli vision saavuttamisessa. Tämä vahvistaisi koko työn uskottavuutta ja vaikuttavuutta.

Visiopaperissa olisi myös hyvä kuvata miten toimenpiteiden toteutumista seurataan ja vaikutuksia arvioidaan.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

-

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Tällä hetkellä epäselväksi jää, miten tämä visiotyö ja siinä tuotettu visio, tavoitteet ja toimenpiteet suhteutuvat muihin kansallisiin TKI-töihin ja -strategioihin. Kokonaisuudesta jää paikoin epäselväksi, laaditaanko pitkän aikavälin suuntaviivoja aidosti koko Suomen tutkimus- ja korkeakoulutusjärjestelmän näkökulmasta vai ensisijaisesti korkeakoulusektoriin kohdistuvana.

Kokonaisuuden johdonmukaisuutta vahvistaisi, jos visio toisi selkeämmin esiin, että kansallisten tavoitteiden toteutuminen edellyttää koko TKI-kentän panosta ja yhteistyötä sekä eri TKI-toimijoiden toimintaedellytysten suunnitelmallista kehittämistä ja panostamista.

9. Muut kommentit

-

Ronikonmäki Niko-Matti
Liikenne- ja viestintäministeriö

Valkonen Tuire
Liikenne- ja viestintäministeriö